

18

CINEMA
 'MS1: Máxima seguridad',
 acció a la cartellera

Cultura
 & oci

www.diariandorra.ad

HISTÒRIA | RECERCA

La passió per Ràdio Andorra es fa llibre

Jean-Marc Printz, que gestiona el més extens arxiu sobre l'emissora a internet, es prepara per bolcar-lo en un volum que enllestirà el 2013 ■ El web, tot i recollir milers de documents, exhibeix a penes la meitat del fons

A. DORAL
 Andorra la Vella

Jean-Marc Printz, fill de la Lorraine francesa, és un enamorat confès de Ràdio Andorra. Confès i molt actiu, perquè des del 2001 manté en línia la que sens dubte és la web més completa sobre l'emissora, amb milers de documents de lliure accés, atenent a la història sense descuidar l'actualitat. En deu anys ha aconseguit construir una xarxa de corresponents regulars que li envien tots els articles que es publiquen, i tots els documents curiosos amb què topen als encants, a internet o en un arxiu. Són també incomptables els testimonis que s'hi adrecen per explicar-li històries: des de radiooients a antics animadors i d'altres apassionats de la històrica emissora. "No paro mai d'actualitzar el web i, tot i així, no acabo de posar-ho tot en línia, i hi ha encara caixes d'arxius que dormen esperant ser compartides", explica. De fet, dels fons que ha reunit només ha publicat la meitat del que té, "perquè sempre dono preferència als arxius que m'envien, en atenció a les persones que me'ls confien".

En resum, una quantitat ingent de dades que sempre ha cregut que s'haurien de convertir en llibre. Una intenció que ara comença a materialitzar-se: Printz ja fa un temps que hi treballa i confia que la feina estarà llesta el 2013. Un llibre, anuncia, "que abordarà el context polític i històric, però també el que és l'essència mateixa d'una ràdio, és a dir, la vida artística d'una època". Aquest aspecte, pel que fa a Ràdio Andorra, creu, "s'oblida massa sovint i no se n'aborden més que les circumstàncies polítiques", tot i que va ser "una mina de joves talents i una eina de promoció per a artistes debutants", una dimensió humana que Printz vol posar al seu lloc: "Quants artistes que han tingut una carrera internacional s'han trobat per primer cop amb el públic gràcies als micròfons de Ràdio Andorra?"

ANÈCDOTES, RUMORS, DESMENTITS

El llibre recollirà, doncs, les anècdotes d'una emissora "atípica, que va engendrar passions des d'abans mateix de la seva creació", que ha creat passions encon-

La web 'Aquiradioandorra' inclou un impressionant fons fotogràfic.

FONS JEAN-MARC PRINTZ

PERFIL

Jean-Marc Printz

HISTORIADOR DE RÀDIO ANDORRA

UNA PASSIÓ QUE ES REMUNTA AL 1975

Jean-Marc Printz no ha fet de la ràdio el seu ofici, sinó la seva vocació.

El 1975 va descobrir Ràdio Andorra, "la més misteriosa" de les cinc emissores perifèriques que aleshores s'escollaven a França, fora de la xarxa nacional pública, una ràdio que ja havia estat reconfortant per a la seva àvia durant els anys de la Segona Guerra Mundial.

trades durant quatre dècades: fidelitats incontestables i enemics feroces, "que la van combatre amb mitjans no sempre nets".

Un dels aspectes més extraordinaris en l'aventura de Ràdio Andorra és, apunta, "que va ser una de les rares ràdios europees que va escapar al control de les potències gràcies a la neutralitat del Principat, però també a la voluntat d'independència i l'habilitat del seu fundador", Jacques Tremoulet. I això que va ser creada només uns dies abans de la declaració de guerra de França a Alemanya i es va veure, per tant, immediatament confrontada a la bipolaritat de l'època. "I si els estats tenien mitjans desproporcionats per combatre-la, els grups de la competència no li van estalviar [res] tampoc, des dels anys trenta i sobre tot després de l'Alliberament".

Printz recorda que "des dels anys trenta, quan no era més que un projecte, la competència ja feia córrer els rumors més extravagants" sobre l'emissora. "Rumors mil cops desmentits pels fets", assegura, com que el primer emissor va ser un regal dels nazis per poder utilitzar l'estació per a la seva propaganda. Una mentida "fàcil de desmuntar [però que] aconsegueix travessar les dècades i prova que les llegendes i els rumors són sovint més resistents que la veritat simple i verificable".

Els rumors, insisteix, troben ressò en "periodistes desitjosos de convertir en exclusives velles històries, tan polsegoses com ridícules". Històries mai demostrades però que "ens fan creure que se'ns amaga la veritat". El que passa, reflexiona, "és que la veritat sol ser banal i sense esclat", menys excitant que els rumors.

Una opinió clara al voltant d'un personatge fosc

La mare de totes les controvèrsies, pel que fa a Ràdio Andorra, està en la personalitat del seu fundador, Jacques Tremoulet, a qui Printz no va tenir ocasió de conèixer en persona, però sí n'ha parlat tant amb col·laboradors propers com amb detractors i competidors. "L'admiració dels uns està a l'altura de l'odi dels altres."

L'actuació de Trémoulet durant la guerra ha estat sempre en el punt de mira. "Si va enfonçar les ràdios que tenia a París o Burdeus amb l'arribada dels alemanys el 1940, en canvi va mantenir actives les del sud de França, sota el règim de Pétain i durant la invasió de la zona lliure pels alemanys". Per tant, "que va tenir relacions amb els alemanys durant l'ocupació és d'una evidència incontestable", com a president de la Fédération des Postes Privés, administrador de la SOFIRA, i qui representava l'Estat francès amb alemanys i italians per a la creació de Ràdio Monte-Carlo. Ara bé, planteja Printz, les qüestions que importen són si va defensar els interessos de França (i de quina França), d'Alemanya o els seus propis. Les respostes "no es poden resumir en algunes paraules reduccionistes i tretes del context de l'època". És cert, admet, que tenia una personalitat controvertida, "i les qualitats que van permetre el seu magnífic èxit poden ser considerades com a defectes: l'esperit visionari pot necessitar un no respecte d'una llei arcaica; la capacitat d'adaptació pot ser vista com oportunisme". On resideix la veritat? "No en els debats apassionats de la postguerra amb les ferides de la col·laboració encara vives." S'ha de prendre distància, demana Printz, i tenir en compte els fets: Ràdio Andorra "no va ser mai una ràdio de propaganda i el procés contra ell va acabar amb l'absolució, el 1949".